

Aan
De gemeenteraden van de
Zeeuwse gemeenten

Onderwerp: ontwikkelingen brandweezorg

Geachte leden van de gemeenteraad,

Zoals uit diverse berichtgeving blijkt, staat de brandweezorg in Nederland meer dan voorheen in de belangstelling. Een aantal ontwikkelingen vraagt nadrukkelijk de aandacht, nu en in de toekomst. Deze ontwikkelingen hebben namelijk impact op de brandweezorg in Nederland en daarmee ook in Zeeland. In de laatste bestuursrapportage informeerden wij u al over deze ontwikkelingen. Het gaat om:

- de rechtspositie van brandweervrijwilligers;
- de huidige stand van zaken met betrekking tot de brandweezorg in Zeeland;
- de brandweezorg in de toekomst.

In de laatste sessie van de GR-academy¹ op 14 en 18 november 2019 zijn de ontwikkelingen en trends op regionaal niveau gepresenteerd met een korte doorkijk naar toekomstig landelijk beleid en wet- en regelgeving. Op basis van discussies en raadvragen bij een aantal raden merken wij uw betrokkenheid en bezorgdheid. Wij vinden het daarom belangrijk om u te informeren over de bestaande zorgen en de urgentie hiervan. Ook vinden wij het waardevol om het proces te schetsen en welke rol u als gemeenteraad hierin heeft, zeker nu er nog onduidelijkheid over de effecten van de ontwikkelingen bestaat.

Rechtspositie brandweervrijwilligers

Het Veiligheidsberaad², het ministerie van Justitie en Veiligheid en de Brandweerkamer van de VNG³ onderzoeken gezamenlijk op welke wijze het stelsel van de brandweer anders kan worden vormgegeven. Aanleiding

¹ Raadsinformatiebijeenkomsten die in 2018 en 2019 zijn georganiseerd op initiatief van de GGD, RUD en VRZ.

² Het Veiligheidsberaad is het collectief van de 25 voorzitters van de Veiligheidsregio's

³ De Brandweerkamer bestaat uit 25 bestuurlijke vertegenwoordigers van de 25 veiligheidsregio's. De Brandweerkamer maakt zich binnen de VNG sterk voor goed werkgeverschap voor zowel de beroeps- als vrijwillige brandweer.

- Crisisbeheersing en Rampenbestrijding
- Brandweezorg
- Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR)
- Gezamenlijke Meldkamer Zeeland (GMZ)

Datum:
29 januari 2020

Verzenddatum:

Inlichtingen:

Tel.: [redacted]

Fax: 0118-421101

E-mail: [redacted]

Ons kenmerk:
VRZ/202000286

Uw kenmerk:

Blad:
1 van 4

Aantal bijlagen:

Adres:
Postbus 8016
4330 EA Middelburg
Segeerssingel 10
4337 LG Middelburg
info@vrzeeland.nl

Internet:
www.vrzeeland.nl

Bank:

t.n.v. Veiligheidsregio Zeeland

hiervoor is het resultaat van eerder onderzoek naar de rechtspositie van brandweervrijwilligers. Hieruit blijkt dat op grond van de Europese deeltijdrichtlijn de huidige inrichting en werkwijze ten aanzien van vrijwilligheid bij de brandweer binnen de bestaande juridische kaders niet behouden kan blijven⁴. Daarom is, in opdracht van de minister van Justitie en Veiligheid en het Veiligheidsberaad, een denktank ingericht die onderzoekt welke opties er zijn om tot een juridisch houdbaar systeem te komen waarin ruimte blijft voor vrijwilligheid⁵. De denktank heeft een eerste denkrichting uitgewerkt en op 9 december 2019 gepresenteerd aan het Veiligheidsberaad en de minister. Deze denkrichting biedt ruimte voor vrijwilligheid, waarbij onder andere gekeken wordt naar de mogelijkheid om onderscheid te maken tussen de taken van een vrijwilliger en een beroepskracht⁶. Het Veiligheidsberaad en de minister hebben een vervolgoopdracht tot nadere uitwerking gegeven, voordat er een besluit wordt genomen. Het is van belang om de resultaten van dit onderzoek eerst af te wachten. Wij volgen deze ontwikkelingen op de voet en doen er alles aan om, waar mogelijk, actief deel te nemen aan het verdere proces. Het mag duidelijk zijn dat het belang groot is, gezien de vele vrijwilligers die betrokken zijn bij de repressieve brandweezorg in Zeeland.

Brandweezorg in Zeeland

De brandweezorg in Zeeland is grotendeels afhankelijk van ongeveer 1100 vrijwilligers op 64 brandweerposten. Onze vrijwilligers vormen de ruggengraat van onze repressieve brandweezorg. Op vier posten is de paraatheid tijdens kantooruren georganiseerd middels beroepsmedewerkers die ook een repressieve taak hebben, de zogenaamde dagbezetting. Dit betekent dat wij een groot beroep doen op de inzet en verantwoordelijkheid van al onze brandweervrijwilligers om 24 uur per dag, zeven dagen in de week klaar te staan voor de inwoners van Zeeland. Ook vragen wij hen om te blijven voldoen aan de vastgestelde opleidingseisen en bijbehorende vaardigheden. Deze grote betrokkenheid van vrijwilligers hebben we nodig in Zeeland. Bijzonder voor ons is dat relatief veel brandweermensen naast de basisbrandweertaak ook een specialistische taak hebben vanwege de specifieke risico's (tunnels, havens, chemie en natuur), de geografie en het ontbreken van een 24/7 beroepsorganisatie. Daarnaast laten analyses zien dat maatschappelijke en demografische ontwikkelingen gevolgen hebben voor vrijwilligheid. Ook in Zeeland neemt de beschikbaarheid van onze vrijwilligers, met name overdag, af en de druk op vrijwilligheid toe. We zien dat:

- de werkomgeving van mensen vaak niet meer op lokale schaal is georganiseerd waardoor mensen overdag minder beschikbaar zijn voor uitrukken vanuit de lokale brandweerpost;
- er is sprake van een negatief personeelsverloop binnen onze organisatie omdat personeel minder lang in dienst blijft en omdat we te maken hebben met vergrijzing;
- mensen meer maatschappelijke verantwoordelijkheden hebben (zoals (mantel)zorgtaken);
- de Zeeuwse bevolking steeds ouder wordt en de groep 15-50 jaar tot 2040 steeds kleiner wordt;
- de behoefte aan nieuw brandweerpersoneel, door het negatieve personeelsverloop, veel hoger is dan dat wij op kunnen leiden;
- We zien dat deze ontwikkelingen zich niet beperken tot de brandweer. Ook andere organisaties kampen met de toenemende druk op vrijwilligers.

⁴ Berichtgeving Veiligheidsberaad '[Stelsel van vrijwilligheid bij de brandweer](#)'.

⁵ De minister van J&V benoemt dit in zijn brief van 15 oktober 2019 aan de Tweede Kamer.

⁶ [Toelichting denkrichtingen onderzoek Veiligheidsberaad](#)

Toekomst brandweezorg

Het blijft onze verantwoordelijkheid om samen met de gemeenten te zorgen voor goede brandweezorg, gebaseerd op de (gewijzigde) wet- en regelgeving. Wij willen benadrukken dat de ontwikkelingen en uitdagingen voor de brandweezorg complex zijn, de uitwerking in oplossingen en implementatie een lange doorlooptijd (kunnen) hebben, ook omdat deze grotendeels buiten onze invloedssfeer liggen. Bij het vormgeven van oplossingen hebben we ook rekening te houden met de risico's in onze regio, de beschikbaarheid van vakbekwame vrijwilligers, opkomstnormen, de balans tussen preventie en repressie en de financiële gevolgen van de mogelijke oplossingen. Mogelijke oplossingen gaan over de manier waarop de brandveiligheidszorg (zowel preventief als repressief) wordt geleverd en hoe de paraatheid het beste kan worden gegarandeerd. Wij geven hier voor onze regio een eerste richting aan in ons nieuwe meerjarenbeleidsplan, waarin we de eerste twee jaren (2020 en 2021) als beleidsarm bestempelen. Dit geeft ons op korte termijn de ruimte om, zoveel als mogelijk, de bestaande brandweezorg te continueren en toekomstige oplossingen zorgvuldig uit te werken. Om hier vervolg aan te kunnen geven starten wij in 2020 om het in 2015 vastgestelde project Maatwerk in Brandweezorg⁷ te toetsen aan de actuele situatie. Dit geeft ons inzicht in wat nodig is om, in lijn met de wet- en regelgeving en de ontwikkelingen die binnen Brandweer Nederland gaande zijn⁸, de huidige afgesproken brandweezorg zoveel als mogelijk te continueren en hiervoor de nodige maatregelen te nemen. Daarnaast sluiten wij nauw aan bij de landelijke ontwikkelingen om te komen tot een toekomstgerichte en toekomstbestendige brandweezorg in Zeeland door onder andere als pilotregio deel te nemen aan het landelijke project Gebiedsgerichte Opkomsttijden⁹, waarbij onze aandacht uitgaat naar het maken van een goede vertaalslag naar de Zeeuwse situatie.

Zorgvuldig proces

Zoals u begrijpt, raken de geschetste ontwikkelingen de fundamenten van onze organisatie. Wij vinden het daarom belangrijk om samen na te denken over wat nodig is om op regionaal niveau de gewenste brandveiligheidszorg in stand te houden, waarbij toekomstbestendig en toekomstgericht kernwoorden zijn. Wij vinden het essentieel om hierin met elkaar het collectieve regionaal belang te blijven nastreven. De vraagstukken en risico's waarmee we te maken hebben zijn namelijk gemeente- en (regio)grensoverschrijdend. In het proces past een zorgvuldige communicatie en betrokkenheid van ons als bestuur, de ambtelijke organisatie en u als gemeenteraad, waarbij wij ons realiseren dat er nog veel onduidelijk is, zorgvuldigheid boven snelheid gaat en de brandweezorg op een goed niveau moet blijven. De raadsinformatiebijeenkomsten (de GR-academy) zijn voor ons belangrijk om u actief te kunnen blijven betrekken bij de vraagstukken die op onze regio afkomen. Daarom zullen wij, in navolging op de laatste sessies van 14 en 18 november, dit voorjaar een GR-academy organiseren waarin de toekomst van brandweezorg centraal zal staan. Wij zullen u over deze bijeenkomsten zo snel als mogelijk nader informeren. Ter ondersteuning van het proces zullen wij, zoals afgesproken, met de raadsklankbordgroep in gesprek gaan.

⁷ Bestuursbesluit AB VRZ juli 2015.

⁸ Landelijke ontwikkelingen zoals [Uitruk op Maat](#) en [rapportage 'Gebiedsgerichte opkomsttijden'](#).

⁹ Het [landelijke project Gebiedsgerichte Opkomsttijden](#) is één van de projecten vanuit Brandweer Nederland.

Wij hopen u middels dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd en vragen graag uw aandacht voor de komende vooraankondiging van de data voor de GR-academy.

Het algemeen bestuur van Veiligheidsregio Zeeland,
de voorzitter, de secretaris,

J.A.H. Lonink

E. van der Reijden